

AKROPOLITANEC

ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET

ZAKAJ OBSTAJAJO
KRIZE?

REVOLUCIJA PREK
SPOMINA IN IMAGINACIJE

MOČNA PREPRIČANJA
LAHKO ZASLEPIJO

JEZIK IN KULTURA

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

NAŠE AKTIVNOSTI ČEZ POLETJE

SKLOP ONLINE PREDAVANJ

OB SREDAH OB 19H

Dan *Predavanje*

Predavatelj

8. 7.	Pomembnost discipline v iskanju sreče – po stoičnem učenju	Stjepan Palajsa
22. 7.	Simbolizem renesančnega slikarstva	Klavdija Blažun
5. 8.	Buda in Pot popolnosti	Nija Androjna
12. 8.	Razvoj kreativnosti po Leonardu da Vinciju	Andrej Praček
19. 8.	On in ona – psihologija odnosov	Ivana Palajsa

Poleti bo Nova Akropola priredila spletna predavanja, ki bodo potekala prek Zooma. Zaradi tehničnih in organizacijskih razlogov je predavanja mogoče poslušati le v obliki sklopa in ne posamično, žal pa moramo omejiti tudi število poslušalcev.

Cena celotnega sklopa predavanj je **20€**.

Povezavo na spletno učilnico bomo poslali le tistim, ki bodo **do prvega termina** poravnali udeležbo na tečaju in poslali **elektronsko prijavo na naslov info@akropola.org**.

V prijavi navedite svoje **ime in priimek, spletni naslov**, na katerega želijo prejemati podatke o sklopu predavanj, in **datum plačila**, lahko pa pripnete tudi **potrdilo o plačilu**.

Podatki za plačilo udeležbe na tečaju so:

- Prejemnik: Kulturno društvo Nova Akropola, Wolfova ulica 8, 1000 Ljubljana
- TRR: SI56 0201 0005 1188 709
- Referenca: SI 99
- Koda namena: OTHR
- Namen: Sklop predavanj

www.akropola.org

AKROPOLITANEC

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

JUNIJ 2020 | ŠT. 58

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

01/25 11 487

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

02/620 32 40

040 709 955

ODPIRALNI ČAS:

PON–ČET 18h–22h

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevajalka in lektorica: Klavdija Blažun

Grafična oblikovalka: Nija Androjna

VTEJŠTEVILKI:

• FILOZOFIJA: ZAKAJ OBSTAJAJO KRIZE?	5
• PSIHOLOGIJA: REVOLUCIJA PREK KREPITVE SPOMINA IN IMAGINACIJE	7
• ZNANOST: MOČNA PREPRIČANJA LAHKO ZASLEPIJO	9
• SOCIOLOGIJA: JEZIK IN KULTURA	11
• ZGODBA: ZAČASNO POTOVANJE	13
• HUMOR: CALVIN IN HOBBS	14

B E S E D A
U R E D N I K A

POMEMBNOST ZAVESTNIH IZBIR

Življenje je pestro in nepredvidljivo, včasih prijetno, drugič težko – je sosledje različnih dogodkov, ki se jim lahko prepustimo premetavati kot listje vetru ali pa jih, kakor učenci, skušamo izkoristiti za lastni razvoj in napredek.

Učenec pa ni le dober opazovalec, temveč se mora na izpitih tudi potrditi. Zato se moramo na vsako okoliščino odzvati zavestno, če se imamo za učence življenja.

Osebnostno menim, da so izbire naše najpomembnejše življenjske naloge. Na naši poti se lahko prepustimo toku, lahko izbiramo po splošno sprejetih merilih, lahko se držimo nasvetov drugih ali pa prevzamemo izbiro v svoje roke.

Trdno verjamem, da ima življenje smisel, in ker smo v tem duhu tudi postavljeni v različne okoliščine in pred določene precepe, mislim, da je smisel tesno povezan z odločitvami, ki jih na prelomnicah moramo sprejeti sami – predvsem takrat, kadar izbira ni enostavna.

Če se na našem potovanju skozi življenje razvijamo, pomeni, da ves čas stopamo po novih in nepoznatih notranjih poteh. Brez napora lahko sproščeno hodimo le po ulicah poznane četrti – ostajamo zaprti v ozki svet, medtem ko v strahu in negotovosti opazujemo, kako leta tečejo mimo nas ... Če pa se v nas skriva avanturist, potem vsakič po malem stopamo v neznano. V tem primeru moramo za prevzemanje pravih odločitev vložiti napor zavesti.

Ko potujemo v nepoznane kraje, si pomagamo z zemljevidi in se orientiramo na podlagi vseh pridobljenih potovalnih izkušenj. Včasih celo ostanemo brez pomoči in se lahko opremo le na zagonetni notranji čut ... Nazaj ne moremo! Zato uporabimo vse razpoložljive pripomočke in se odločimo za eno pot.

Nekaj bomo zapustili za seboj, se nečemu odrekli in se odprli novim možnostim. Kaj nas čaka, kdo ve? V trenutku izbire še nimamo zagotovil in ne vemo, katera izbira je prava ...

Prav pomanjkanje gotovosti nam odvzame moči in nas dobesedno ohromi.

Vendar nas to, da nismo povsem prepričani, ali bo naša izbira prava, ne sme ustaviti. Ne smemo namreč iskati absolutnega prav. V tem relativnem svetu ni treba od sebe pričakovati absolutnega uvida, da bi izbrali. Če bi namreč že bili tako modri, ne bi bili več na Poti in se v vprašanju izbire ne bi ukvarjali.

Kot iskalci modrosti pa bomo do naslednjega spoznanja prišli šele po narejenem koraku, ko se bomo srečali s posledicami naše odločitve. Vse kar lahko sedaj naredimo, je, da se na razpotju za trenutek ustavimo, globoko zadihamo in ozavestimo položaj. Pomagamo si lahko z zemljevidi, ki so jih zarisali tisti,

ki so že hodili po tej poti – torej preverimo izkušnje modrih in izkušenih ljudi. Orientiramo se lahko tako, da ozavestimo vse naše pretekle izkušnje in trenutne občutke. Ponovno preverimo svoje življenjske prioritete in jih po potrebi prerazporedimo. Nato pa povzamemo korak v smeri, ki je po naši presoji najbolj primerna.

Če smo pravilno izbrali, najverjetneje pomeni, da smo ozavestili in razumeli predmet odločitve in smo ob tem koraku zrasli. Tudi posledice bodo blagodejne. Če pa se izkaže, da smo se zmotili, smo za ceno nekaj neprijetnih posledic dobili neposredno priložnost, da se lekcije po drugi poti naučimo.

Zato mislim, da so zavestne odločitve pomembne, da moramo prevzeti odgovornost in dati življenje svojim letom in si upati narediti negotovi, a premišljeni korak in ga nato potrditi. Ob naslednji priložnosti še enega in nato še enega ...

Čas neusmiljeno teče ... Če smo ga dobro izkoristili, smo zadovoljni. Pri tem pa moramo biti pomirjeni le sami s seboj. Ničesar si ne bomo mogli očitati – ne če smo prevzemali stereotipsko pravilne odločitve, ampak če smo se v vsakem trenutku zavestno trudili živeti tako, kot smo takrat lahko razumeli, da je najboljše.

Andrej Praček, urednik

ZAKAJ OBSTAJAJO KRIZE?

MARIJANA STARČEVIĆ
VUKAJLOVIĆ

To vprašanje se na prvi pogled zdi nesmiselno. Seveda življenje ne more teči po načrtani poti, temveč je sestavljeno iz vzponov in padcev, uspehov in neuspehov. Čeprav življenjske izkušnje vsakogar od nas to dejstvo potrjujejo, običajno vsako krizo dojemamo kot nekaj krivičnega in spremlja jo neizogibno vprašanje – zakaj se to dogaja ravno meni? Na to vprašanje običajno ne najdemo racionalnega odgovora, zato se pogosto zatekamo k neracionalnim odgovorom: rojeni smo pod nesrečno zvezdo, bog nas kaznuje, nekdo se nam maščuje in seveda iščemo vzroke tudi v teorijah zarote, ki so danes tako priljubljene.

Odgovor na vprašanje, zakaj obstajajo krize, izhaja iz samega pomena tega izraza. Beseda kriza izvira iz grške besede *krisis*, ki se prevaja kot odločitev, razprava, ocena, presoja, izbira. Z drugimi besedami, krize obstajajo zato, da bi razmišljali, ocenjevali, se odločali, torej izbrali delovanje, ki se nam zdi najboljše.

Danes, v času velikih kriz, lahko pogosto slišimo, da nič ne bo tako, kot je bilo prej. Osupli smo nad dogodki, ki so se nam še do nedavnega zdeli samoumevni, zdaj pa smo opustili star pogled na svet in ga začeli spreminjati, tako kot tudi svoje prioritete, življenjske vrednote in cilje, za katere si prizadevamo. Z večjo jasnostjo vidimo pomen nekaterih splošnih človeških vrednot, kot so solidarnost, žrtvovanje, samodisciplina, ekološka zavest. Kriza nas je spodbudila k razmišljanju o tem, kaj je v življenju resnično pomembno.

Krize ne obstajajo, da bi nas uničile, ampak da bi nas utrdile kot človeška bitja in spodbudile razvoj lastnosti, ki smo jih zapostavljali ali jih sploh nismo prebudili. Seneka je zapisal:

Kdor namreč večno uživa v sreči in gre skozi življenje brez trohice duševnega pretresa, ne bo spoznal niti polovice svoje narave. Velik mož si, toda kako naj to vem, če ti usoda ne da priložnosti, da bi izkazal svojo vrlino?

Vrlina brez preizkušnje oslabi; kolikšna je in koliko je vredna, se izkaže šele, ko potrpežljivo pokaže, koliko zmore. /.../ Ni pomembno, kaj je treba v življenju vzdržati, ampak kako.

Njegaš pa je preprosto rekel: *Lahko je biti dober v dobrem, junaki se pokažejo v težavah.*

**KRIZE OBSTAJAJO ZATO,
DA BI RAZMIŠLJALI, OCENJEVALI, SE
ODLOČALI, TOREJ IZBRALI DELOVANJE,
KI SE NAM ZDI NAJBOLJŠE.**

Udobno življenje nas sprošča, postanemo pa bolj ranljivi in neodporni na življenjska tveganja. Zaradi tega začnemo živeti v iluziji varnega in predvidljivega življenja, v katerem pričakujemo, da bo vsak nov dan boljši in uspešnejši od prejšnjega. Toda zakaj bi bilo tako? V naravi ni ničesar, kar bi se razvijalo linearno. Noč vedno zamenja dan, dan pa noč. Noč ni slabša od dneva, ima le drugačne lastnosti, ki jih moramo spoznati in se jim prilagoditi. Na primer, uporabimo svetilko, ki nas bo pravilno usmerjala. V kriznih časih je ta svetilka človeška moč, ki jo danes prepoznamo v dejanjih vseh, ki se nesebično žrtvujejo za druge. Ti ljudje pri nas vzbujajo spoštovanje in željo, da tudi mi naredimo nekaj za dobrobit drugih.

To seveda ne pomeni, da bi si morali želeti kriz, bolje jih je preprečiti. Vsaka kriza ima svoj vzrok in posledice. Vzroki nam niso vedno jasno vidni, nekateri segajo v našo daljno preteklost in se jih ne spominjamo več, nekateri so povezani s kolektivno preteklostjo mesta, države, naroda, ki mu

pripadamo in jih prepoznamo še težje. Ko se pojavi kriza, ne moremo več vplivati na vzroke. Potem si lahko le prizadevamo, da se pametno spopademo z njenimi posledicami. Zato je najpomembnejše, da ozavestimo, da zdaj ustvarjamo vzroke za prihodnje krize, prihodnost določamo z dejanji v sedanjosti.

V grški mitologiji je to lepo ponazorjeno z dejanji dveh Titanov, bratov Epimeteja in Prometeja. Epimetej, mož zloglasne Pandore, je simbol tistega, ki razmišlja po končanem dejanju, vzrok pa razume šele, ko se pojavijo posledice. Prometej, ki je ljudem podaril ogenj modrosti, je simbol premišljenega delovanja. Krizi se bomo izognili, če vnaprej razmislimo o lastnih dejanjih in posledicah, ki jih ta lahko povzročijo.

Kako izbrati pravo dejanje? Giovanni Pico della Mirandola je v svojem delu Govor o človekovem dostojanstvu na to vprašanje odgovoril z besedami, s katerimi Bog nagovarja človeka:

Nisem te ustvaril ne kot nebeško ne kot zemeljsko bitje, ne kot smrtnika in ne kot nesmrtnika, zato da bi si ti sam – častit in svoboden kipar svojega lastnega bitja – izklesal svojo podobo tako, kakor bo tebi najbolj všeč. Lahko se boš izrodil in postal nižje, brezumno bitje; lahko se boš po svoji volji prerodil in postal nekaj višjega, božanskega.

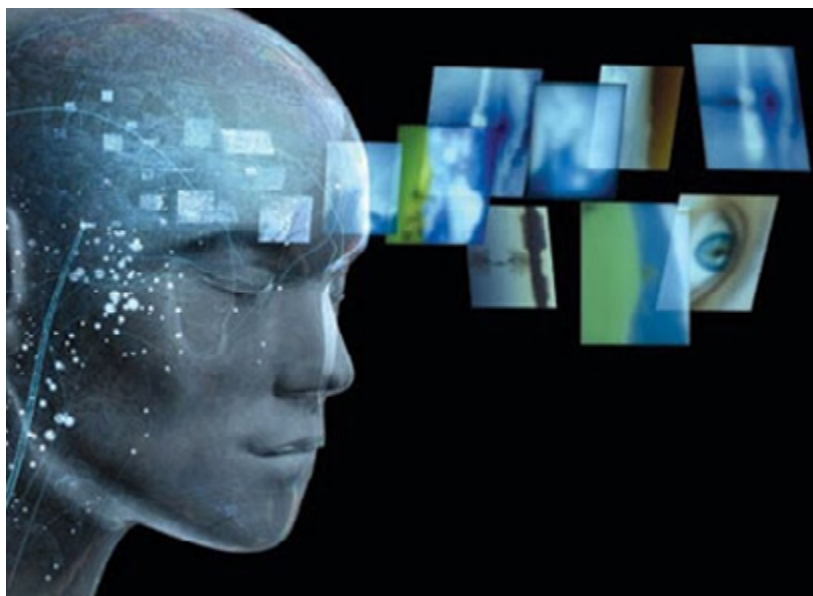
Krize izvabijo iz ljudi najslabše pa tudi najboljše, pademo proti zverem ali pa se povzpnejo k bogovom. O tem odločamo sami. Če želimo resnično izkoristiti čas krize, je to idealen trenutek, da se bolje spoznamo in da se odločimo, v katero smer želimo iti. 🏹

**ČE ŽELIMO RESNIČNO IZKORISTITI ČAS
KRIZE, JE TO IDEALEN TRENUTEK, DA SE
BOLJE SPOZNA MO IN DA SE ODLOČIMO, V
KATERO SMER ŽELIMO ITI.**

REVOLUCIJA PREK KREPITVE SPOMINA IN IMAGINACIJE

DELIA STEINBERG GUZMÁN

Čeprav nas od intelektualne revolucije, ki jo je začel Giordano Bruno, loči nekaj stoletij, gre za revolucijo, ki se ji je vredno pridružiti. Ta se začne se s krepitvijo našega **spomina**, ali z drugimi besedami, s spoznanjem, kako živeti. Namesto, da nas skozi življenje nosi kot list v vetru, lahko nabiramo izkušnje, jih brez strahu gojimo ter srkamo in iz njih izluščimo vse, kar nas zanima. Da bi vedeli, kako živeti, moramo uporabiti svoj spomin, ne pa vseskozi ponavljati enakih napak. Hkrati bi morali iz naše knjige rekov izbrisati pregovor, da je človek edina žival, ki se dvakrat spotakne ob isti kamen, če ne celo tisočkrat. Spotakniti bi se morali enkrat, in če obstaja spomin, se ne bi smeli spotakniti nikoli več. To pomeni okrepiti spomin, tukaj in zdaj.

**NA VZHODU SO MENILI, DA JE SPOMIN
LASTNOST ZVESTOBE NAM SAMIM.
TISTI, KI SI JE ZVEST, KI SE SPOMINJA
SAMEGA SEBE, KI SE PREPOZNAVA, IN KI
SE GRADI, IMA SPOMIN.**

Obenem bi morali okrepiti tudi našo **imaginacijo**, saj gre za orožje, s katerim lahko ustvarjamo. Če smo prej govorili o tem, da moramo vedeti, kako živeti, gre zdaj za spoznanje, kako graditi. Imaginacija ne prinaša izgubljanja v labirintih fantazijskih podob, ki nas prevzamejo in v katere se zatekamo pred življenjem, namesto da bi se z njim soočili. Nasprotno, imaginacija je ogledalo, sposobnost, da "lovimo" podobe z višje ravni, ter moč, da te podobe, ki prebivajo na višji ravni, postanejo resničnost v naših življenjih. Za vse nas delo z imaginacijo pomeni postati umetniki. Biti umetniki pa za vsakogar med nami pomeni oblikovati samega sebe. Z imaginacijo uzremo ideje, ki so na višji ravni; če ob imaginaciji uporabimo tudi jasne in plemenite elemente, smo sposobni zgraditi jasne in plemenite ljudi. Ko imamo enkrat idejo, podobo, arhetip, ga lahko poustvarimo kot avtentičnega umetnika samega sebe.

**DA BI VEDELI, KAKO ŽIVETI, MORAMO UPORABITI SVOJ SPOMIN,
NE PA VSEKOZI PONAVALJATI ENAKIH NAPAK.**

Pri tem ne gre samo za okrepitev našega spomina in imaginacije, temveč tudi za pripisovanje pomembnosti našim reminiscencam, njihovo sprejemanje kot tihih pričevalcev sveta, ki obstaja danes, sveta, ki je, ki bo, in katerega del smo. V teh reminiscencah se skriva natanko tisti del nas, ki zato, ker je večni, ne sprejema smrti. Tisti del, ki ga običajno vidimo kot nezanimivega, absurdnega, ali kot nekaj, kar nima smisla, nenadoma oživi ter dobi barvo in pomen; zdaj vemo, zakaj nekaj počnemo in s kakšnim namenom. Naj povzamem: naša revolucija pomeni vedeti, kako živeti prek spomina in kako graditi prek imaginacije – to dvojje pa nam omogoča Biti.

**IMAGINACIJA JE SPOSOBNOST, DA "LOVIMO"
PODOBE Z VIŠJE RAVNI, TER MOČ, DA TE
PODOBE, KI PREBIVAJO NA VIŠJI RAVNI,
POSTANEJO RESNIČNOST V NAŠIH ŽIVLJENJIH.**

Spomniti bi se morali tudi starega vzhodnega učenja, v katerem je razloženo, kaj je spomin. Na vzhodu so menili, da je spomin lastnost zvestobe nam samim. Tisti, ki si je zvest, ki se spominja samega sebe, ki se prepozna, in ki se gradi, ima spomin. Ta človek morda ne more z absolutno gotovostjo odgovoriti na vprašanje "kdo sem?", lahko pa nam pove kaj pomembnega in nam pomaga pri prvem koraku, zanesljivem koraku na poti evolucije.

**NAŠA REVOLUCIJA POMENI
VEDETI, KAKO ŽIVETI PREK
SPOMINA IN KAKO GRADITI PREK
IMAGINACIJE – TO DVOJE PA NAM
OMOGOČA BITI.**

Izvleček iz knjige "Spomini in reminiscence".

MOČNA PREPRIČANJA LAHKO ZASLEPIJO

Izsledki znanstvenih raziskav

Ljudje ne obdelajo informacij, ki so v nasprotju z njihovimi prepričanji. Nova študija pojasnjuje možganske procese, ki prispevajo k tako imenovanemu pojavu *potrditvene pristranskosti*.

Ko so ljudje zelo prepričani o svoji odločitvi, sprejmejo le informacije, ki potrjujejo njihovo odločitev, ne obdelajo pa informacij, ki bi ji nasprotovale, ugotavlja študija, izdelana na podlagi slikanja možganov na *University College London*.

Študija, objavljena v reviji *Nature Communications*, pomaga razložiti možganske procese, ki prispevajo k potrditveni pristranskosti, močno ukoreninjeni v miselne procese večine ljudi.

Glavni avtor članka je dejal: "Zanimali so nas kognitivni mehanizmi in mehanizmi delovanja živčevja, zaradi katerih ljudje prezrejo informacije, ki nasprotujejo njihovim prepričanjem

– kar je pojav, znan kot *potrditvena pristranskost*. Skeptiki, ki ne verjamejo v podnebne spremembe, lahko na primer prezrejo znanstvene dokaze, ki nakazujejo na obstoj globalnega segrevanja.

Medtem ko psihologi že dolgo vedo za to pristranskost, osnovni mehanizmi še niso bili pojasnjeni.

Naša raziskava je pokazala, da možgani postanejo slepi za nasprotne dokaze, kadar smo v nekaj trdno prepričani, kar bi lahko razložilo, zakaj ne spremenimo mnenja, tudi kadar smo seznanjeni z novimi informacijami."

V raziskavi je 75 udeležencev opravilo preprosto nalogo: presoditi so morali, ali se oblak pik premika na levo ali desno stran računalniškega zaslona. Nato so morali podati oceno zaupanja (kako prepričani so v svoj odgovor), in sicer na lestvici od 50% do 100%.

**"NAŠA RAZISKAVA JE
POKAZALA, DA MOŽGANI
POSTANEJO SLEPI ZA
NASPROTNE DOKAZE,
KADAR SMO V NEKAJ TRDNO
PREPRIČANI."**

Po tej prvotni odločitvi so jim spet pokazali premikajoče se pike in jih prosili, naj sprejmejo končno odločitev. Informacije so bile v drugem poskusu še bolj jasne in bi lahko pomagale udeležencem, da si premislijo, če so se v prvem poskusu zmotili. Ko so bili udeleženci prepričani v svojo prvotno odločitev, so te nove podatke le redko uporabili za popravek svojih napak.

25 udeležencev so prosili, naj končni del poskusa opravijo z magnetoencefalografijo (MEG). Raziskovalci so spremljali možgansko dejavnost teh udeležencev, medtem ko so spremljali gibanje pik.

Na podlagi možganske dejavnosti so raziskovalci ocenili stopnjo obdelave novo predstavljenih informacij udeležencev. Če ti niso bili povsem prepričani v svojo prvotno odločitev, so pravilno vključili nove dokaze ter bili dovzetni za informacije, ki so potrjevale njihovo izbiro. Če pa so bili trdno prepričani v prvotno izbiro, so bili njihovi možgani praktično slepi za informacije, ki so bile v nasprotju z njihovo odločitvijo.

Raziskovalci pravijo, da je v primeru dejanskih življenjskih prepričanj, pri katerih so ljudje še bolj motivirani, da se držijo svojih prepričanj, učinek morda še močnejši.

Starejši avtor članka je dejal: "Potrditvena pristranskost se pogosto raziskuje v primerih, ki vključujejo zapletene odločitve o na primer političnih vprašanjih. Vendar pa zapletenost takšnih mnenj otežuje razvozlanje različnih

dejavnikov, ki prispevajo k pristranskosti, na primer to, da želimo ohraniti neodvisnost v krogu svojih prijateljev ali znotraj določene družbene skupine. Z uporabo preprostih zaznavnih nalog smo lahko zmanjšali takšne motivacijske ali družbene vplive in natančno določili centre za obdelavo spremljenih dokazov, ki prispevajo k potrditveni pristranskosti."

V prejšnji, povezani raziskavi, je raziskovalna skupina ugotovila, da ljudje, ki zavzemajo radikalna politična stališča – na katerem koli polu političnega spektra – niso tako dobri pri prepoznavanju, kdaj se motijo, niti o nečem, kar ni povezano s politiko.

Ker so živčne poti, ki sodelujejo pri sprejemanju zaznavne odločitve, pri tako preprostih nalogah dobro raziskane, lahko raziskovalci spremljajo ustrezne možganske procese.

**"LJUDJE, KI ZAVZEMAJO RADIKALNA
POLITIČNA STALIŠČA – NA KATEREM KOLI POLU
POLITIČNEGA SPEKTRA – NISO TAKO DOBRI
PRI PREPOZNAVANJU, KDAJ SE MOTIJO, NITI O
NEČEM, KAR NI POVEZANO S POLITIKO."**

Raziskovalci poudarjajo, da lahko razumevanje mehanizma, ki povzroča potrditveno pristranskost, pomaga pri razvoju ukrepov, ki bi lahko zmanjšali slepoto ljudi za nasprotujoče informacije.

Max Rollwage je dodal: "Ti rezultati so zame še posebej zanimivi, saj natančno razumevanje mehanizmov delovanja živčevja pri potrditveni pristranskosti odpira možnosti za razvoj možnih ukrepov, ki temeljijo na dokazih. Na primer vloga napačnega prepričanja pri spodbujanju potrditvene pristranskosti nakazuje, da lahko poučevanje ljudi o tem, kako povečati samozavedanje, pomaga pri sprejemanju boljših odločitev."

Vir: <https://neurosciencenews.com/convictions-information-16467/amp/>

JEZIK IN KULTURA

PINAR AKHAN

Če ste se kdaj učili tujega jezika, ste morda opazili, da pri tem ne gre le za učenje abecede, besedišča in slovničnih pravil. Z učenjem tujega jezika se učite tudi novega načina razmišljanja in izražanja. Jezik odraža kulturo, ki ji pripada, in ko osvajamo določen jezik, dobimo vpogled v njegovo kulturo.

Primere lahko najdemo v nekaterih vzhodnih jezikih, kot so kitajščina, arabščina, hindijščina, urdujščina, pandžabščina in turščina. Ti jeziki imajo posebne izraze, s katerimi opisujejo sorodstvene vezi. V pandžabščini se razlikujeta besedi za mlajšega in starejšega brata. V turščini, arabščini, hindijščini in urdujščini pa se razlikujeta besedi, ki opisujeta materinega ter očetovega brata, medtem ko v angleščini (in tudi slovenščini, op. p.) za ta dva koncepta uporabljamo le besedo "stric". To kaže, da ima razlikovanje sorodstvenih vezi v teh kulturah poseben pomen.

JEZIK ODRAŽA KULTURO, KI JI PRIPADA, IN KO OSVAJAMO DOLOČEN JEZIK, DOBIMO VPOGLED V NJEGOVO KULTURO.

Primere lahko najdemo tudi med francoskimi izrazi, ki se uporabljajo v angleškem jeziku. Besede, ki jih Angleži uporabljajo za svinjino, teletino in ovčetino, izvirajo iz francoščine, prav tako kot izraz, ki ga uporabljajo za kulinariko. To kaže na poseben pomen, ki ga ima v francoski kulturi hrana.

Kot pravi ameriški kulturolog A. L. Krober (1923): "Kultura se je začela, ko je bil prisoten jezik. Od tedaj obogatitev enega od njih prinese nadaljnji razvoj drugega."

Nekatere ezoterične tradicije govorijo o tem, da se je zmožnost govora izoblikovala, ko je človeštvo pridobilo um. Poznamo dve obliki uma: višjega in nižjega. Nižji um se razlikuje od človeka do človeka, saj pripada osebnosti oz. personalnosti, ki je edinstvena pri vsakem človeku. Po drugi strani pa je višji um sposobnost, ki jo ima celo človeštvo. Naš razvoj na poti evolucijskega procesa je odvisen od razvoja višjega uma in uresničitve naših umskih potencialov.

Kot pravi antropološki jezikoslovec Benjamin Lee Whorf, naša zmožnost osvajanja jezika pripada zmožnostim višjega uma. Jezikovni sistemi, ki se jih naučimo in jih uporabljamo, pa so povezani z nižjim umom.

Whorf je bil vodilni predstavnik "načela jezikovne relativnosti," ki pravi, da jezik, ki ga govorimo, vpliva na naš način razmišljanja. Rekel je: "Ker jezik, ki ga govorimo, vpliva na naš način razmišljanja, vpliva tudi na naš pogled na svet okoli nas. Naša videnja sveta navadno izoblikujemo v jeziku, pri tem pa uporabimo tudi pristranske poglede in predsodke, ki so s tem jezikom neločljivo povezani, ne glede na to, kateri jezik govorimo. Tako jezik omejuje našo zaznavo resničnosti ter naš način razmišljanja in govora o njej. A ni treba, da je to tako. Če se teh omejitev zavemo, jih lahko presežemo in na svet začnemo gledati na nov način."

NAŠA VIDENJA SVETA NAVADNO IZOBLIKUJEMO V JEZIKU, PRI TEM PA UPORABIMO TUDI PRISTRANSKE POGLEDE IN PREDSDODKE, KI SO S TEM JEZIKOM NELOČLJIVO POVEZANI, NE GLEDE NA TO, KATERI JEZIK GOVORIMO.

A Whorf ni bil edina zgodovinska oseba, ki je izpostavila ta pogled. Omembe podobnih idej najdemo tudi pri Platonu, Sv. Avguštinu in Immanuelu Kantu. Jezik je "prevozno sredstvo" uma, ki nam lahko pomaga dostopati do večnih idej.

VISOKO RAZVITI JEZIKI SO PRIPADALI VISOKO RAZVITIM KULTURAM.

Iz zapisanega razberemo, da lahko, če jezik vpliva na naš način mišljenja in je hkrati neposredno povezan s kulturo, najdemo močno povezavo tudi med umom in kulturo, ki ju veže jezik. Če pogledamo nekatere starodavne civilizacije, vidimo, da so visoko razviti jeziki pripadali visoko razvitim kulturam. Morda drži tudi obratno. George Orwell, ki je jezik raziskoval celo življenje, je povedal: "Propad civilizacije lahko opazimo v usihanju iskrenosti v besedah in mislih njenih pripadnikov."

Ena od najpogostejše uporabljenih besed našega časa je "sprememba". Ta koncept lahko prenesemo v prakso tudi s tem, da začnemo naš jezik uporabljati bolj zavestno in tako spodbudimo pozitivno spremembo v družbi. 🌱

ZAČASNO POTOVANJE

V enem od rokopisov iz XIII. stoletja, odkritem v Španiji, je zapisano, da je nekoč živel rabin, ki je slovel po svetosti, njegova posebnost pa je bila, da je živel v hiši, v kateri ni bilo nobenega pohištva.

Nekega dne se je v mestu ustavil zelo bogat trgovec, ki je rabina poznal že od otroštva. Trgovec je bil utrujen od popotovanja po negostoljubnih puščavah in željan ponovnega snidenja s prijateljem, s katerim sta se kot otroka skupaj igrala, zato ga je obiskal ter po vljudnostnih nagovorih in predpisanih priklonih vprašal:

- Povej mi ... zakaj pri tebi ne vidim nobenega pohištva?
- Kje pa je tvoje? Niti tvojega pohištva ne vidim, je odvrnil rabin.
- Oh, misliš, da bom na potovanju, ki je samo začasno, prevažal pohištvo, ki bi me samo oviralo?

Rabin se je nasmehnil in dejal:

- Zakaj se potem čudiš, da nimam pohištva? Tudi jaz sem na potovanju ... začasnem ... kot smo vsi v življenju.

calvin and hobbes

by WATSON

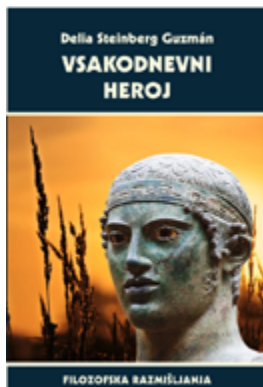

KNJIGE IN REPLIKE V PRODAJI

Knjige in replike lahko kupite v prostorih Nove Akropole.

Lahko jih naročite tudi preko maila na info@akropola.org.

NAŠE KNJIGE

130 x 205 mm
104 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

130 x 205 mm
112 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

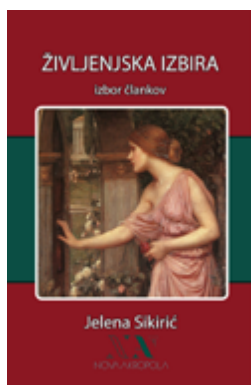
130 x 205 mm
176 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

130 x 205 mm
112 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

130 x 205 mm
64 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

130 x 205 mm
159 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

130 x 205 mm
102 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

105 x 148 mm
32 STRANI
MEHKA VEZAVA
CENA: 2 €

ARHEOLOŠKE REPLIKE

Arheološke replike so kopije motivov iz različnih časovnih in kulturnih obdobj in predstavljajo kulturno dediščino človeštva. Vsak posamičen izdelek je izdelan v ateljeju Nove Akropole. Vsaka replika ima tudi simboličen pomen, zato je lahko odlično darilo.

Cenik replik

Grčija in Rim

Slovenija

**DELAM NAJBOLJE KOT ZNAM,
NAJBOLJE KOT ZMOREM;
IN TAKO MISLIM DELATI DO KONCA ŽIVLJENJA.**

ABRAHAM LINCOLN